

رابطه سبک‌های فرزند پروری مادران با اهمال کاری و جرات ورزی دختران ۸ تا ۱۲ ساله شهر ساری

عاطفه غفاری^۱دکتر محسن فضل‌علی^۲

هدف و زمینه‌ی پژوهش و نحوه‌ی اجرا: پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه‌ی بین سبک‌های فرزندپروری^۳ مادران با اهمال کاری^۴ و جرات ورزی دختران ۸ تا ۱۲ سال شهر ساری انجام پذیرفت. به همین منظور ۳۷۲ دانش‌آموز از مدارس ابتدایی این شهر با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری اطلاعات مادران دانش‌آموزان، پرسشنامه فرزندپروری بامریند^۵ (۱۹۹۱) و دانش‌آموزان پرسشنامه‌های اهمال کاری سولومون^۶ (۱۹۸۴) و جرات ورزی گمبریل^۷ و ریچی (۱۹۷۵) را پاسخ دادند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد بین سبک فرزند پروری مقتدرانه مادران و اهمال کاری دختران رابطه منفی معنادار و بین سبک‌های سلطه طلبانه و سهل گیرانه مادران با اهمال کاری دختران رابطه مثبت معناداری وجود دارد. از سوی دیگر بین سبک فرزندپروری مقتدرانه مادران با جرات ورزی دختران رابطه مثبت معنادار و بین سبک‌های سلطه طلبانه و سهل گیرانه با جرات ورزی فرزندان رابطه منفی معنادار وجود دارد.

نتیجه‌گیری: هرچه سبک فرزندپروری مادران به سمت مقتدرانه تمایل بیشتری داشته باشد، میزان اهمال کاری دختران کاهش و جرات ورزی آنها افزایش می‌یابد. و هرچه سبک فرزندپروری مادران به سمت سلطه طلبی یا سهل‌گیری بیشتر برود، میزان اهمال کاری دختران افزایش و جرات ورزی آنها کاهش می‌یابد.
واژگان کلیدی: سبک فرزندپروری، اهمال کاری، جرات ورزی

مقدمه

هرچه زمان رو به جلو می‌رود، روابط انسانی پیچیده‌تر شده و از سادگی بیرون می‌آید. روابط اعضای خانواده، معلم، شاگرد، همسالان و افزایش تعداد خانواده‌های تک‌فرزندی باعث می‌شود اصول و قوانین به کار گرفته شده در تربیت فرزندان توسط پدر و مادر به شیوه گذشته اثرگذار نباشد و به همین علت در سال‌های اخیر تعداد پژوهش‌های انجام گرفته در زمینه‌های تربیتی افزایش یافته است. (فرنودیان، اسدزاده و ابراهیمی قوام، ۱۳۹۲). عبارت سبک‌های فرزندپروری یکی از سازه‌های جهانی است که به نحوه‌ی کلی ارتباط والدین با فرزندان و پیامدهای این الگوی رفتاری بر رشد تحولی فرزندان اشاره دارد و در برگیرنده میزان پاسخگو بودن و مطالبه گر بودن والدین است (طباطبایی، خداداد و صادقی راد، ۱۳۹۵). در واقع سبک‌های

^۱ دانش‌آموخته کارشناسی ارشد موسسه آموزش عالی غیرانتفاعی روزبهان، ساری، ایران. atefeghafri105@gmail.com

^۲ دانشگاه آزاد ساری، دانشکده علوم انسانی، گروه روانشناسی بالینی، روانپزشک، ساری، ایران. Mohsen.fazali@yahoo.com

^۳ parenting style

^۴ Procrastination

^۵ Baumrind

^۶ solomon

^۷ The Gambler and Richie Assertiveness Questionnaire

فرزندپروری براینده کلی از رفتارهای والدین است که در موقعیت‌های گسترده‌ای روی می‌دهند و جو فرزندپروری بادوامی را پدید می‌آورند (حسینی، سعادت و قاسمی؛ ۱۳۹۲). الگوهای متعددی توسط نظریه پردازان برای فرزندپروری ارائه شده است که یکی از شناخته شده‌ترین آنها الگوی دایانا بامریند است. بامریند (۱۹۹۱) با مشاهده تعامل والد-فرزند و بر اساس دو شاخص اصلی یعنی میزان توقع و پاسخدهی والدین به طور کلی، سه شیوه‌ی فرزندپروری را معرفی کرد:

(۱) فرزندپروری مقتدرانه

(۲) فرزندپروری سلطه طلبانه

(۳) فرزندپروری سهل‌گیرانه (ساربان، عیسی مراد و طیبی، ۱۳۹۲).

والدین دارای الگوی رفتاری سلطه طلب توقع بالا و پاسخدهی (کنترل) زیاد و پاسخدهی (گرمی) کم، والدین سهل‌گیر توقع کم و پاسخدهی بالا و پدر و مادر مقتدر توقع بالا و پاسخدهی بالا را اعمال می‌کنند (فراهینی و همکاران، ۱۳۹۲). بامریند در بررسی‌های خود به این نتیجه رسید که سبک فرزندپروری مقتدرانه در مقایسه با سبک‌های مستبدانه و سهل‌گیرانه به میزان بیشتری در تحول شایستگی اجتماعی فرزندان خود کمک‌کننده هستند. در مقابل کنترل ضعیف یا استفاده نامناسب از کنترل و ارتباط هیجانی منفی بین والدین و کودک با بزهکاری و مشکلات رفتاری در آینده کودک مرتبط است (غنی‌پور و همکاران، ۱۴۰۰). یکی از مشکلات رفتاری که تاثیر بسزایی بر پیشرفت و آینده فرزندان دارد، اهمال کاری است. از نظر مفهومی اهمال کاری یعنی کاهلی و امروز و فردا کردن در انجام امور، نوعی تمایل و گرایش برای به تعویق انداختن کارهایی که برای رسیدن به هدف لازم و ضروری هستند (اسدزاده، ۱۳۹۷). نشانه‌های اهمال کاری که "سندرم فردا" نیز نامیده می‌شود، شامل: "وقت کشی و اتلاف زمان، احساس غرق شدن در مسئولیت‌ها، ناتوانی در رسیدن به اهداف مهم زندگی، انجام کارها با سرعت زیاد در آخرین لحظات، خیال بافی و آرزو به جای انجام کارها، نداشتن برنامه ریزی مداوم برای زندگی و دادن شعارهایی که هیچ وقت عملی نمی‌شوند" است (جوانشیر و مرزیه، ۱۳۹۵). عوامل متعددی به عنوان علل اهمالکاری شناسایی شده‌اند که همه آن‌ها را می‌توان در دو دسته کلی قرار داد: الف) عوامل درونی و روانی، یعنی آسیب‌ها و ناپهنجاری‌هایی که مربوط به روان خود شخص اهمالکار است. و ب) عوامل بیرونی و محیطی، یعنی آسیب‌هایی که هنگام ارتباط با دیگر اشخاص و یا محیط اطراف، خود را نشان می‌دهند (طاهری نیا و یوسفی، ۱۳۹۳). اهمال کاری، با توجه به پیچیدگی و مؤلفه‌های شناختی، عاطفی و رفتاری آن تظاهرات گوناگونی دارد؛ از جمله: اهمال کاری عمومی، اهمال کاری تصمیم‌گیری، اهمالکاری روان رنجورانه و اهمال کاری تحصیلی. با اینکه اهمالکاری در تمام فعالیتهای زندگی روزانه ممکن است اتفاق بیفتد، اما اهمالکاری در زمینه انجام تکالیف درسی، فراوانی بیشتری دارد (سلطان نژاد و همکاران، ۱۳۹۴) و خود را به شکل به تاخیر انداختن انجام تکلیف یا به تعویق انداختن مطالعه برای امتحان نشان می‌دهد (کرامتی و همکاران، ۱۴۰۱). دانشجویان گزارش کرده‌اند که اهمالکاری در بیشتر از یک سوم فعالیتهای روزانه شان وجود دارد (کلینگیسک، ۲۰۱۳). اوزر و همکاران (۲۰۰۹) گزارش کردند که ۵۲ درصد از دانش‌آموزان در تکالیف تحصیلی، اهمال کار هستند (بالکس، ۲۰۱۳). متغیرهای زیادی با این مولفه مرتبط هستند که از آن جمله می‌توان به کمالگرایی، خودناتوان سازی، سلامت روان و سبک‌های فرزندپروری اشاره کرد (سلطان نژاد و همکاران، ۱۳۹۴). اهمال کاری تحصیلی در دانش‌آموزان و دانش‌جویان با پیامدهای منفی همچون عملکرد تحصیلی پایین، هیجان‌های منفی مانند افسردگی و اضطراب، انگیزش تحصیلی پایین، استرس بالا و حتی تمایل به خودکشی همراه است (بختیاری اسفندقه، ۱۴۰۰).

در مقابل اهمال کاری، یکی از صفات پسندیده‌ای که نقش بسزایی بر چگونگی روند زندگی یک کودک دارد، توانایی ابراز وجود و یا جرات مندی است. توانایی ابراز وجود و اظهار خواسته‌های خود در کودکان از اهمیت بسیاری برخوردار است. برخی از کودکان رفتارهای ابراز وجود را یاد نگرفته و قدرت "نه" گفتن را ندارند. آنها نمی‌توانند به صورت جرات‌مندانه با اطرافیان خود تعامل داشته باشند (رضاپور، ابوترابی و ابراهیمی قوام، ۱۳۹۱). جرات‌ورزی در روابط بین فردی نقش بسزایی داشته و جنبه‌هایی مانند خودآگاهی، اعتماد به نفس و استقلال را در فرد تقویت می‌نماید. لازاروس (۱۹۹۷) جرات‌ورزی را شامل ۴ بخش

می دانست: ۱. قدرت رد تقاضا ۲. توانایی دریافت عشق و توجه دیگران ۳. توانایی بیان احساسات مثبت و منفی ۴. توانایی شروع و ادامه و اتمام گفت‌وگو (حیدری هنگامی و نادری، ۱۳۹۷). جرأت ورزشی پاسخی است که در جستجوی تعادل مناسبی بین انفعال و پرخاشگری اتفاق می‌افتد و یک شیوه ساختاریافته برای بهبود اثر بخشی روابط اجتماعی محسوب می‌شود. رفتارهای فردی که از ابراز وجود مناسبی برخوردار است، باعث ایجاد ارتباط نزدیک با دیگران می‌شود و قادر به ابراز دامنه وسیعی از نیازها و افکار مثبت و منفی، بدون احساس گناه و اضطراب است (مردانی حموله و حیدری، ۱۳۸۹). افراد کم جرات به علت عدم باور بر توانایی هایشان از عزت نفس پایینی برخوردارند و این مطلب تاثیر منفی زیادی بر پیشرفت تحصیلی یک دانش آموز یا دانشجوی خواهد داشت (حیدری هنگامی و نادری، ۱۳۹۷). افراد کم جرات یا بی جرات تمایل دارند که از تعارض در همه ی شرایط جلوگیری کنند. این افراد نگرانی‌ها را درونی می‌کنند تا خود را به خطر نیندازند. آنها می‌توانند افکار و احساسات خود را به صورت خصومت آمیز و پرخاشگرانه نیز نشان دهند و در برآوردن نیازهایشان از تهدید و کنترل استفاده کنند. همچنین صحبت با صدای بلند و خشن، خصمانه نگاه کردن، صحبت به صورت ملامت کننده یا تحقیرآمیز و صدمه زدن به دیگران برای جلوگیری از صدمه ی شخصی از خصوصیات این افراد است. از این رو برای رفع اینگونه اختلال های رفتاری و نابهنجاری های عاطفی، یافتن عوامل تاثیر گذار بر جرات ورزشی کودکان ضروری است (پودینه و همکاران، ۱۳۹۵).

در راستای موضوع این پژوهش در سال ۱۳۹۸ آیت قدوسی نژاد و همکاران به بررسی رابطه سبک های فرزند پروری والدین و جرات ورزشی دانش آموزان انجام دادند و طبق نتایج به دست آمده اعلام داشتند که بین سبک سهل گیرانه و اقتدار منطقی با جرات ورزشی رابطه ی مستقیم معنی داری وجود دارد ولی بین سبک استبدادی و جرات ورزشی رابطه معکوس است. در رابطه با سبک های فرزند پروری والدین و اهمال کاری هم در سال ۱۳۹۵، سوری نژاد و همکاران با انجام پژوهش به این نتیجه رسیدند که بین سبک فرزند پروری مقتدرانه و اهمالکاری رابطه منفی وجود دارد اما میان سبک های سخت گیرانه و آسان گیر و اهمال کاری همبستگی وجود ندارد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع همبستگی بوده و در آن ارتباط بین سبک فرزند پروری مادران به عنوان متغیر مستقل با اهمال کاری و جرات ورزشی دختران ۸ تا ۱۲ ساله شهر ساری به عنوان متغیر های وابسته بررسی می‌شود. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش آموزان دختر ۸ تا ۱۲ ساله در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ شهر ساری به تعداد ۱۲۰۰۰ نفر بوده با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه آن، ۳۷۲ دختر و ۳۷۲ مادر است که به شیوه نمونه گیری تصادفی خوشه ای انتخاب شده اند. به این صورت که از هر کدام از دو ناحیه ی شهر ساری سه مدرسه ی ابتدایی به صورت تصادفی انتخاب و از هر مدرسه چهار کلاس نیز به همین روش انتخاب شدند. با مراجعه به مراکز آموزشی مورد نظر و انجام هماهنگی های لازم، از مادران دانش آموزان کلاس های منتخب دعوت شد تا در روز خاصی در مدرسه حضور یابند. در جلسه، با توضیح درمورد این پژوهش و اختیاری بودن شرکت در آن به مادران اطمینان داده شد که اطلاعات پرسشنامه ها محرمانه مانده و در صورت تمایلشان نتایج به آنها اعلام خواهد شد. بعد از جمع آوری پرسشنامه ها در مورد هر کدام از سبک های متفاوت فرزند پروری برای مادران توضیح مختصری داده شد که البته این کار در روند پژوهش تاثیری نداشته و صرفا در جهت آگاه سازی آنها صورت گرفت. سپس پرسشنامه های اهمال کاری و جرات ورزشی و خودکارآمدی در روزهای متفاوتی به دانش آموزان برای پاسخ دهی ارائه شد. علت توأمان نبودن این آزمون گیری، جلوگیری از خستگی بچه ها و اشتباهات ناشی از آن است. در حین آزمون گیری از دختران در صورت لزوم معنی کلمه یا جمله ای که برایشان ابهام داشت توضیح داده شد.

پرسشنامه ی شیوه های فرزند پروری بامریند: این پرسشنامه برگرفته از نظریه اقتدار والدین است که بر اساس نظریه بامریند از سه الگوی آزادگذاری، استبدادی و اقتدار منطقی والدین جهت بررسی الگوهای نفوذ و شیوه های فرزند پروری، ساخته

شده است. پرسشنامه شیوه‌های فرزندپروری بامریند حاوی ۳۰ سوال ۵ گزینه‌ای به صورت طیف لیکرت (کاملاً مخالفم، مخالفم، تقریباً ۹۱ مخالفم، موافقم، کاملاً موافقم) تنظیم شده است که برای هر دانش آموز توسط والدین تکمیل می‌شود. در این تست والدین آزمودنیها با مطالعه هر ماده، نظر خود را با علامت ضربدر بر حسب یک مقیاس ۵ درجه‌ای مشخص می‌کنند که از صفر تا ۴ نمره گذاری می‌شود و با جمع نمرات، سه نمره مجزا در مورد آزادگذاری مطلق، استبدادی و اقتدار منطقی برای هر آزمودنی به دست می‌آید. این پرسشنامه قبلاً توسط اسفندیاری (۱۳۷۴) و بینم (۱۳۷۹) مورد استفاده قرار گرفته است، اسفندیاری پایایی این پرسشنامه را از طریق بازآزمایی برای آزادگذاری ۹۶٪ برای استبدادی ۷۷٪ و اقتدار منطقی ۹۶٪ گزارش کرده است. پرسشنامه‌ی **اهمالکاری سولومون و راث بلوم**: پرسشنامه اهمالکاری تحصیلی توسط سولومون و راث بلوم در سال ۱۹۸۴ برای بررسی اهمال کاری در سه حوزه آماده کردن تکالیف، آمادگی برای امتحان و تهیه گزارش نیم سالی ساخته شد. مقیاس شامل ۲۲ گویه بود که افزون بر ۲۱ سوال ۶ سوال نیز برای سنجش دو ویژگی احساس ناراحتی از اهمال کار بودن و تمایل به تغییر عادت تعلل ورزی در نظر گرفته شده است. بنابراین این پرسشنامه ۲۷ گویه دارد. مولفه‌های آزمون شامل: آماده کردن تکالیف، آمادگی برای امتحان، تهیه گزارش نیم سالی، احساس ناراحتی از اهمال کار بودن و تمایل به تغییر عادت تعلل ورزی است. نمره گذاری پرسشنامه براساس طیف لیکرت ۵ درجه‌ای صورت می‌گیرد و سوالات ۲-۴-۶-۷-۸-۱۱-۱۳-۱۵-۱۶-۱۸-۱۹-۲۱-۲۳-۲۵-۲۶ به صورت معکوس نمره گذاری می‌شوند. پایایی پرسشنامه در پژوهش نیکبخت و همکاران (۹۳) با آلفای کرونباخ برابر ۸۶٪ بود. جوکار و دلاورپور (۱۳۸۶) به منظور تعیین روایی این مقیاس از روش تحلیل عاملی و همبستگی گویه با نمره کل استفاده کرده‌اند.

پرسشنامه‌ی جرات ورزی گمبریل و ریچی: این پرسشنامه شامل ۴۰ سوال است و هر سوال بیان‌کننده‌ی یک موقعیت است که آزمودنی بایستی درجه‌ی نگرانی و احتمال پاسخ خود را در قبال هر سوال مشخص کند. هر سوال پنج گزینه دارد. اعتبار این آزمون به گفته‌ی گمبریل و ریچی ۳۹٪ تا ۷۰٪ است و ضریب پایایی این آزمون ۸۱٪ گزارش شده. روایی این آزمون توسط متخصصان دانشگاه علوم تربیتی و روانشناسی علامه طباطبایی تایید کرده‌اند.

یافته‌های پژوهش

مولفه	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
سن	۳۰ تا ۳۵ سال	۵۳	۱۴/۲۵
	۳۶ تا ۴۰ سال	۲۳۷	۶۳/۷۱
	۴۱ تا ۴۵ سال	۶۷	۹۵/۹۷
	۴۶ تا ۵۰ سال	۱۵	۱۰۰
	دیپلم	۷۸	۲۰/۹۷
تحصیلات	فوق دیپلم	۵۰	۳۴/۴۱
	کارشناسی	۱۹۲	۵۱/۶۱
	کارشناسی ارشد	۴۸	۹۸/۹۲
	دکتری	۴	۱۰۰
فرزند چندم	فرزند اول	۱۶۱	۴۳/۲۸
	فرزند دوم	۱۰۹	۷۲/۵۸
	فرزند سوم	۳۱	۸۰/۹۱
	فرزند چهارم	۳۰	۸۸/۹۸
	فرزند پنجم	۲۱	۹۴/۶۲

فرزند ششم	۱۱	۲/۹۶	۹۷/۵۸
فرزند هفتم	۷	۱/۸۸	۹۹/۴۶
فرزند نهم	۲	۰/۵۴	۱۰۰

سن اکثر مادران پاسخ دهنده (۶۳/۷۱٪) بین ۳۶ تا ۴۰ سال و کمترین آنها (۴/۰۳٪) بین ۴۶ تا ۵۰ سال است. تحصیلات اکثر مادران پاسخ دهنده (۵۱/۶۱٪) کارشناسی و کمترین آنها (۱/۰۸٪) دکتری است. اکثر مادران پاسخ دهنده (۴۳/۲۸٪) فرزند اول و کمترین آنها (۰/۵۴٪) فرزند نهم هستند.

بحث و نتیجه گیری

برای بررسی رابطه بین سبک فرزند پروری با اهمالکاری دانش آموزان دختر مدارس ابتدایی با توجه به نتایج آزمون و نرمال بودن داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده خواهد شد. نتایج مربوط به این آزمون در جدول زیر نشان داده شده است.

نتایج آزمون همبستگی بین سبک‌های فرزند پروری مادران با اهمالکاری دانش آموزان

متغیر	آماده شدن برای امتحانات	آماده شدن برای تکالیف	آماده شدن برای مقاله‌های پایان‌ترم	اهمال کاری تحصیلی
سهل‌گیرانه	۰/۳۴۷**	۰/۳۸۳**	۰/۳۸۵**	۰/۴۷۹**
استبدادی	۰/۴۹۰**	۰/۴۵۴**	۰/۴۰۳**	۰/۵۷۹**
اقتدار منطقی	-۰/۵۲۶**	-۰/۵۷۹**	-۰/۴۵۷**	-۰/۶۷۸**

*در سطح ۰/۰۵ معنادار است. ** در سطح ۰/۰۱ معنادار است.

همانطور که از داده‌های جدول فوق مشخص است، سطح معناداری آزمون همبستگی بین سبک فرزند پروری سهل‌گیرانه با اهمال کاری تحصیلی دانش آموزان و متغیرهای آن کوچکتر از مقدار ۰/۰۵ می‌باشد. در نتیجه رابطه بین سبک فرزند پروری سهل‌گیرانه با اهمال کاری تحصیلی دانش آموزان و متغیرهای آن در سطح معناداری ۹۵ درصد معنادار است. با توجه به مثبت بودن مقادیر همبستگی نتیجه می‌شود که این همبستگی مستقیم است. و این بدان معنی است که هر چه سبک فرزند پروری سهل‌گیرانه در سطح بالاتری باشد، سطح اهمال کاری تحصیلی دانش آموزان دختر و متغیرهای آن نیز بالاتر خواهد بود.

همچنین سطح معناداری آزمون همبستگی بین سبک فرزند پروری استبدادی با اهمال کاری تحصیلی دانش آموزان و متغیرهای آن کوچکتر از مقدار ۰/۰۵ می‌باشد. در نتیجه رابطه بین سبک فرزند پروری استبدادی با اهمال کاری تحصیلی دانش آموزان و متغیرهای آن در سطح معناداری ۹۵ درصد معنادار است. با توجه به مثبت بودن مقادیر همبستگی نتیجه می‌شود که این همبستگی مستقیم است. و این بدان معنی است که هر چه سبک فرزند پروری استبدادی در سطح بالاتری باشد، سطح اهمال کاری تحصیلی دانش آموزان دختر و متغیرهای آن نیز بالاتر خواهد بود.

و سطح معناداری آزمون همبستگی بین سبک فرزند پروری اقتدار منطقی با اهمال کاری تحصیلی دانش آموزان و متغیرهای آن کوچکتر از مقدار ۰/۰۵ می‌باشد. در نتیجه رابطه بین سبک فرزند پروری اقتدار منطقی با اهمال کاری تحصیلی دانش آموزان و متغیرهای آن در سطح معناداری ۹۵ درصد معنادار است. با توجه به منفی بودن مقادیر همبستگی نتیجه می‌شود که این

همبستگی معکوس است. و این بدان معنی است که هر چه سبک فرزند پروری اقتدار منطقی در سطح بالاتری باشد، سطح اهمال کاری تحصیلی دانش آموزان دختر و متغیرهای آن پایین تر خواهد بود.

برای بررسی رابطه بین سبک فرزند پروری مادران با جرات ورزی دانش آموزان دختر مدارس ابتدایی با توجه به نرمال بودن داده ها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده خواهد شد. نتایج مربوط به این آزمون در جدول زیر داده شده است.

جدول نتایج آزمون همبستگی بین سبک فرزند پروری مادران با جرات ورزی دانش آموزان

نتیجه آزمون	سطح معناداری	مقدار همبستگی	متغیر
رابطه معنادار است	۰/۰۰۱	-۰/۳۳۳	سهل گیرانه
رابطه معنادار است	۰/۰۰۱	-۰/۲۲۷	استبدادی
رابطه معنادار است	۰/۰۰۱	۰/۲۷۳	اقتدار منطقی

همانطور که از داده های جدول مشخص است، سطح معناداری آزمون همبستگی بین سبک فرزند پروری سهل گیرانه، استبدادی و اقتدار منطقی با جرات ورزی دانش آموزان کوچکتر از مقدار ۰/۰۵ می باشد. در نتیجه رابطه بین سبک فرزند پروری سهل گیرانه، استبدادی و اقتدار منطقی با جرات ورزی دانش آموزان در سطح معناداری ۹۵ درصد معنادار است. با توجه به مثبت بودن مقادیر همبستگی بین سبک فرزند پروری اقتدار منطقی با جرات ورزی نتیجه می شود که این همبستگی مستقیم و با توجه به منفی بودن مقادیر همبستگی بین سبک فرزند پروری سهل گیرانه و استبدادی با جرات ورزی نتیجه می شود که این همبستگی مستقیم است. و این بدان معنی است که هر چه سبک فرزند پروری اقتدار منطقی در سطح بالاتری باشد، سطح جرات ورزی دانش آموزان دختر نیز بالاتر و هر چه سبک فرزند پروری سهل گیرانه و استبدادی در سطح بالاتری باشد، سطح جرات ورزی دانش آموزان دختر پایین تر خواهد بود.

بحث و نتیجه گیری

هدف از انجام پژوهش حاضر، بررسی نحوه ارتباط سبک های فرزند پروری مادران با اهمال کاری و جرات ورزی دانش آموزان دختر ۸ تا ۱۲ ساله بود. یافته های پژوهش و تجزیه تحلیل آماری تایید نمودند که سبک فرزند پروری مقتدرانه مادران با اهمال کاری دختران رابطه منفی معنی دار و با جرات ورزی آنها رابطه مثبت معنی دار دارد. از طرف دیگر، سبک های فرزند پروری سلطه گرانه و سهل گیرانه مادران با اهمال کاری دختران رابطه مثبت معنی دار و با جرات ورزی آنها رابطه منفی معنی دار دارد. در تبیین این یافته می توان گفت از آنجایی که والدین سخت گیر رفتار فرزندان خود را بیشتر جهت می دهند و از آنان توقع بیشتری دارند، در نتیجه می توان انتظار داشت که افزایش این بعد منجر به کمال گرایی جامعه مدار شود. از طرفی دیگر افرار دارای ویژگی کمال گرایی جامعه مدار یا دارای این تفکرند که دیگران توقع بیش از حد از وی دارند و از این بابت خشمگین هستند و از مفهوم پناهگاه منفی گرایی استفاده می کنند و یا اینکه برای حفظ عزت نفس خود از خودناتوان سازی استفاده می کنند و هر دوی این موارد منجر به افزایش اهمال کاری می شوند و جرات ورزی را کاهش می دهند (اساسی، ۱۳۹۰). با توجه به اینکه در هر تحقیق کمی و کیفی محدودیت های زیادی وجود دارد لذا محدودیت های موجود در این پژوهش عبارتند از: امکان سوگیری های شخصی آزمودنی ها در پاسخ به پرسشنامه های آزمون وجود داشت. با توجه به اینکه گروهی از آزمودنی های پژوهش کودک بودند زیاد بودن تعداد سوالات پرسشنامه باعث خستگی و کلافگی آنها شده و گاهی بعضی از

سوالات برایشان با ابهام همراه بود. عدم دقت تعدادی از آزمودنی‌ها به ویژه کودکان در پاسخگویی به سوالات در این پژوهش مشاهده شد. و با توجه به نتایج تحقیق، پیشنهادات چنین مطرح می‌شود که: جلسات یا کارگاه‌هایی برای آشنایی مادران با سبک‌های فرزندپروری تشکیل شود تا در بهبود شرایط کودکان و کمک به داشتن جامعه‌ای سالم، مفید فایده باشد. و نیز آموزش رفتاری خانواده‌ها در دستور کار مدارس و دیگر سازمانهای مرتبط قرار گیرد. پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی پدران نیز در کنار مادران مورد سنجش قرار گیرند زیرا نقش کلیدی و تعیین‌کننده‌ی آنها در تربیت فرزند بر کسی پوشیده نیست و علاوه بر آن روابط بین پدر و مادر و یا سبک‌های متفاوتی که هرکدام در رفتار با کودک اتخاذ می‌کنند بسیار حائز اهمیت است. همچنین توصیه می‌شود در مطالعات آتی غربالگری از نظر وجود سلامت روان و فقدان عوامل مخدوش‌کننده مانند افسردگی، اضطراب، وسواس و ... صورت گیرد.

منابع

۱. طباطبایی، موسی؛ خداداد، مرضیه؛ صادقی راد، لیلا. (۱۳۹۵). بررسی نقش سبک‌های فرزندپروری و کمالگرایی والدین در پیش‌بینی اهمالکاری تحصیلی دانش‌آموزان. ششمین کنفرانس بین‌المللی روانشناسی و علوم اجتماعی، مرکز همایش‌های تلاش
۲. جوانشیر، مریم؛ مرزیه، افسانه. (۱۳۹۵). رابطه بین کمال‌گرایی و اهمال‌کاری تحصیلی در دانش‌آموزان. سومین کنفرانس روانشناسی علوم تربیتی و سبک زندگی با رویکرد بین‌المللی، مشهد
۳. سلطان‌نژاد، سمیه؛ سعدی‌پور، اسماعیل؛ اسدزاده، حسن. (۱۳۹۴). رابطه سبک‌های فرزندپروری ادراک شده با اهمال‌کاری و خودناتوانسازی. فصل‌نامه روانشناسی تربیتی، سال ۱۱، شماره ۳۸
۴. فرزندیان، پریسا؛ اسدزاده، حسن؛ ابراهیمی‌قوام، صغری. (۱۳۹۲). رابطه بین شیوه‌های فرزندپروری والدین با کمال‌گرایی و خودتنظیمی و مقایسه آن در دانش‌آموزان خانواده‌های تک‌فرزند و چندفرزند. فصل‌نامه علوم رفتاری، ۱۲۰-۱۰۰
۵. اساسی، حسین؛ فتح‌آبادی، جلیل؛ حیدری، محمود. (۱۳۹۰). بررسی نقش میانجی ابعاد کمال‌گرایی در رابطه بین ابعاد فرزندپروری و اهمال‌کاری تحصیلی. پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۶۰-۷۹
۶. حسینی‌دولت‌آبادی، فاطمه؛ سعادت، سجاد؛ قاسمی‌جوینه، رضا. (۱۳۹۲). رابطه بین سبک‌های فرزندپروری، خودکارآمدی و نگرش به بزهکاری در دانش‌آموزان دبیرستانی. پژوهش‌نامه‌ی حقوق‌کیفری، سال ۴، شماره ۲، ۸۸-۶۷
۷. رضاپور میرصالح، یاسر؛ ابوترابی‌کاشانی، پریسا؛ ابراهیمی‌قوام، صغری. (۱۳۹۱). تأثیر آموزش مهارت‌های ابراز وجود در افزایش جرأت‌ورزی و عزت‌نفس دانش‌آموزان کم‌جرأت دختر پایه سوم تا پنجم ابتدایی شهر تهران. روان‌شناسی بالینی و شخصیت، سال ۱۹، شماره ۷، ۹۰-۷۷
۸. ساربان، حمیده؛ عیسی‌مراد، ابوالقاسم؛ طبیبی، زهرا. (۱۳۹۲). ارتباط نگرش‌های تربیتی والدین با ابعاد سلامت روانی-اجتماعی (خودپنداره و تعامل اجتماعی) نوجوانان دختر. مجله‌ی روانشناسی مدرسه، دوره ۲، شماره ۳، ۱۲۴-۹۷
۹. بختیاری اسفندقه، فروغ & عریضی‌سامانی، حمید رضا. (۱۴۰۰). بررسی اثر موریتا-هنردرمانی بر اهمال‌کاری تحصیلی دانشجویان. پژوهش‌های علوم شناختی و رفتاری، 11(1), 1-12. doi: 10.22108/cbs.2020.124568.1435
۱۰. اسدزاده، حسن. (۱۳۹۷). پیش‌بینی عملکرد درسی دانشجویان بر اساس سبک‌های شناختی و اهمال‌کاری تحصیلی. راهبردهای آموزش (راهبردهای آموزش در علوم پزشکی)، ۱۱(۱)، ۳۹-۳۱. SID. <https://sid.ir/paper/174161/fa>
۱۱. مردانی‌حموله، مرجان، و حیدری، هاید. (۱۳۸۹). بررسی تاثیر ابراز وجود بر میزان افسردگی بعد از زایمان. annals of military and health sciences (مجله دانشگاه علوم پزشکی ارتش جمهوری اسلامی ایران)
۱۲. SID. <https://sid.ir/paper/96650/fa>. ۲۶۵-۲۷۰. (مسلسل ۳۲)، 8(4, research)

2nd International & 3rd National Conference on New Findings in Management, Psychology and Accounting

22 July 2023 | Tehran

۱۳. حیدری هنگامی، مهرگان، و نادری، نادره. (۱۳۹۷). میزان جرات ورزی و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی دانشجویان در دانشکده پزشکی بندرعباس. راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی، ۵(۲)، ۸۳-۹۶. SID. <https://sid.ir/paper/266143/fa>
۱۴. کرامتی، هادی، جعفری هرنندی، رضا، ستایشی اظهاری، محمد، و ترک زاده آرانی، زهرا. (۱۴۰۱). موثرترین مداخله در کاهش اهمال کاری: یک پژوهش فراتحلیلی. دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی، ۲۳(۲ (پیاپی ۸۸))، ۲۲۶-۲۳۸. SID. <https://sid.ir/paper/1032782/fa>
۱۵. طاهری نیا، مریم؛ یوسفی، فریده. (۱۳۹۳). اهمالکاری تحصیلی نوجوانان در گونه‌های مختلف خانواده: مدل بافت‌نگر فرآیند و محتوای خانواده. دو فصلنامه مشاوره کاربردی، ۴(۲)، ۴۹-۶۸.
۱۶. فراهینی، ندا؛ افروز، غلامرضا؛ رسول زاده طباطبایی، کاظم. (۱۳۹۲). رابطه‌ی شیوه‌های فرزندپروری والدین و کمرویی با خلاقیت در تیزهوشان. مجله‌ی روانشناسی مدرسه، دوره ۲، شماره ۴، ۱۵۳-۱۳۷.
۱۷. پودینه، لیلا؛ پورقاز، عبدالوهاب؛ جنآبادی، حسین. (۱۳۹۵). رابطه‌ی بین شیوه‌های فرزندپروری والدین و شیوه‌های انضباط ادراک شده با جرات ورزی. مجله مطالعات روانشناسی تربیتی، شماره ۲۴، ۳۸-.
۱۸. ساربان، حمیده؛ عیسی مراد، ابوالقاسم ۲، شماره ۳، ۱۲۴-۹۷؛ طبیبی، زهرا. (۱۳۹۲). ارتباط نگرش‌های تربیتی والدین با ابعاد سلامت روانی-اجتماعی (خودپنداره و تعامل اجتماعی) نوجوانان دختر. مجله‌ی روانشناسی مدرسه، دوره
19. Klingsieck, Katrin B. (2013). Procrastination: When Good Things Come To Those Who Wait. *European Psychologist*; vol. 18(1): 24-34
20. Balkis, Murat. (2013). Academic Procrastination, Academic Life Satisfaction And Academic Achievement: The Mediation Role Of Rational Beliefs About Studying. *Journal of Cognitive and*

The relationship between mothers' parenting styles and procrastination and assertiveness of 8-12-year-old girls in Sari city

Atefeh Ghafari

Dr. Mohsen Fazl Ali

Abstract

The purpose and context of the research and the method of implementation: The present research was conducted with the aim of investigating the relationship between the parenting styles of mothers and the procrastination and assertiveness of girls aged 8 to 12 in Sari city. For this purpose, 372 students from primary schools of this city were selected by cluster sampling method. In order to collect information from students' mothers, Bamrind's parenting questionnaire (1991) and students answered Solomon's (1984) procrastination and Gambrell and Ritchie's (1975) assertiveness questionnaires.

Findings: The results showed that there is a significant negative relationship between mothers' authoritative parenting style and girls' procrastination, and there is a significant positive relationship between mothers' domineering and permissive styles and girls' procrastination. On the other hand, there is a significant positive relationship between the authoritative parenting style of mothers and assertiveness of daughters, and a significant negative relationship between domineering and permissive styles and assertiveness of children.

Conclusion: The more the mother's parenting style tends to be authoritative, the more procrastination of girls decreases and their boldness increases. And the more the mother's parenting style goes towards domineering or permissiveness, the more girls' procrastination increases and their assertiveness decreases.

Key words: parenting style, procrastination, daring